

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 2470/2021
13.10.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранке Дражић, председника већа, Данијеле Николић, Гордане Џакула, Марине Милановић и Добриле Страјина чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Душко Пјевач, адвокат из ..., против туженог ЈКП „Хигијена“ Панчево, чији је пуномоћник Милорад Милићевић, адвокат из ..., уз учешће умешача на страни туженог Града Панчева, кога заступа Градско правобранилаштво Града Панчева, ради исплате разлике накнаде трошкова за исхрану у току рада, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 813/21 од 14.05.2021. године, у седници већа одржаној 13.10.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 813/21 од 14.05.2021. године.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 813/21 од 14.05.2021. године и пресуда Основног суда у Панчеву П1 345/19 од 17.12.2020. године, у ставу другом, трећем и четвртном изреке, тако што се **ОДБИЈА** као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да му на име разлике између исплаћеног и припадајућег износа на име накнаде трошкова исхране у току рада за период од 01.10.2016. године до 01.09.2019. године исплати укупан износ од 39.106,86 динара у појединачним месечним износима са законском затезном каматом од доспелости до исплате, као и да на наведене износе уплати доприносе за пензијско и инвалидско осигурање, доприносе за незапосленост и доприносе за здравствено осигурање, као и да му накнади трошкове парничног поступка у износу од 60.928,00 динара са законском затезном каматом.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 103.981,78 динара у року од 15 дана од дана пријема отправка пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Панчеву П1 345/19 од 17.12.2020. године, ставом првим изреке, дозвољено је ступање у парницу умешача Града Панчева на страни туженог ЈКП „Хигијена Панчево“ из Панчева. Ставом другим изреке, усвојен је тужбени захтев и

обавезан је тужени да тужиоцу на име разлике између исплаћеног и припадајућег износа на име накнаде трошкова исхране у току рада у периоду од 01.10.2019. године до 01.09.2019. године исплати укупан износ од 39.106,86 динара у месечним износима ближе наведеним овим ставом изреке са законском затезном каматом од дана доспелости па до исплате. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да за тужиоца на наведене месечне износе, као основицу, обрачуна и уплати доприносе по основу пензијског и инвалидског осигурања РФ ПИО, доприноса за незапосленост код надлежне Националне службе за запошљавање, доприносе за здравствено осигурање код Републичког фонда за здравствено осигурање, у висини према Закону о доприносима за обавезно социјално осигурање на дан уплате. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 60.928,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 813/21 од 14.05.2021. године, ставом првим изреке, одбијене су као неосноване жалбе тужиоца, туженог и умешача на страни туженог и потврђена пресуда Основног суда у Панчеву П1 345/19 од 17.12.2020. године у ставу другом, трећем и четвртном изреке. Ставом другим изреке одбијени су захтеви тужиоца, туженог и умешача на страни туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне другостепене пресуде тужени је благовремено изјавио посебну ревизију у смислу члана 404. Закона о парничном поступку, због погрешне примене материјалног права.

Према одредби члана 404. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11, 49/13-УС, 74/13-УС, 55/14, 87/18 и 18/20) - у даљем тексту: ЗПП, ревизија је изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која не би могла да се побија ревизијом ако је по оцени Врховног касационог суда потребно да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и ако је потребно ново тумачење права (посебна ревизија). У ставу 2. истог члана прописано је да о дозвољености и основаности ревизије из става 1. овог члана одлучује Врховни касациони суд у већу од пет судија.

По оцени Врховног касационог суда, у овом спору постоји потреба за одлучивањем о ревизији предвиђеној наведеном одредбом (посебна ревизија), ради уједначавања судске праксе имајући у виду другачију судску праксу у истој правној ситуацији изражену у пресудама Врховног касационог суда на које је ревидент указао.

Одлучујући о изјављеној ревизији, на основу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија туженог основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је у утуженом периоду био у радном односу код туженог, чији је оснивач умешач у овој парници Град Панчево, на неодређено време. У том периоду је био на снази ПКУ за јавна предузећа у комуналној

делатности на територији Србије којим је у члану 65. утврђено да запослени има право на накнаду трошкова за исхрану у току рада у висини утврђеној општим актом и уговором о раду, а да се висина накнаде трошкова за исхрану у току рада са припадајућим порезима и доприносима утврђује дневно најмање у износу од 250,00 динара, као и ПКУ за јавна комунална предузећа Града Панчева којим је у члану 84. утврђено да запослени има право на накнаду трошкова за исхрану у току рада у висини утврђеној посебним колективним уговором, овим уговором, општим актом код послодавца и уговором о раду, а да се висина накнаде трошкова за исхрану у току рада са припадајућим порезима и доприносима утврђује дневно најмање у висини од 250,00 динара. Тужени послодавац накнаду за исхрану у току рада запосленима, па и тужиоцу, није исплаћивао у складу са цитираним одредбама ових општих аката већ у нижем износу од 3.500,00 динара бруто за пуно радно време и то позивом на одредбе Закона о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата, односно зарада и других јавних примања код корисника јавних средстава који је почео да се примењује од 01.11.2014. године, а којим законом су у циљу очувања финансијског система у РС и система плата и зарада у јавном сектору привремено уређивали основица, односно вредност радног часа, вредност бода и вредност основне зараде, а за обрачун и исплату плата постављених и запослених лица код корисника јавних средстава. Досуђени износи нижестепеним пресудама представљају разлику између тужиоцу исплаћених накнада на име исхране у току рада и припадајућих накнада према колективним уговорима важећим у утуженом периоду. Висина укупног потраживања тужиоца утврђена је на основу обрачуна туженог.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су примењујући чл. 118. став 1. тачка 5. и 6, 246. став 1. и 2, 256. и 254. Закона о раду, чл. 4. и 9. ст. 1. и 2. Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, правила из одредбе чл. 60, 65. и 66. Посебног колективног уговора за јавна предузећа у комуналној делатности на територији Републике Србије и одредбе члана 84. Посебног колективног уговора за јавна и јавно комунална предузећа Града Панчева, оценили да тужилац основано потражује мање исплаћену накнаду трошкова за исхрану у току рада у складу са посебним колективним уговорима и да се правила из члана 4. Закона о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата односно зарада и других јавних примања код корисника јавних средстава не односе на накнаду за исхрану у току рада. Стога су као основане усвојили постављени тужбени захтев.

По оцени Врховног касационог суда основано се ревизијом туженог указује да су нижестепени судови погрешно применили материјално право.

Одредбом члана 1. Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зараде и других сталних примања код корисника јавних средстава („Службени гласник РС“, број 116/14 – ступио на снагу 28.10.2014. године) прописано је да се овим законом привремено уређује основица, односно вредност радног часа, вредност бода и вредност основне зараде, за обрачун и исплату плата, односно зарада као и других сталних примања изабраних, именованих, постављених и запослених лица код корисника јавних средстава, са циљем очувања финансијског система у Републици Србији и система плата и зарада у јавном сектору. У члану 3. став 1. наведеног закона, прописано је да се платом сматра зарада запосленог код корисника јавних средстава утврђена у складу са законом који уређује радне односе, односно плате изабраног, именованог и постављеног

лица, запосленог код корисника јавних средстава утврђеног у складу са законом који уређује плату у државним органима, органима локалне власти, организацијама обавезног социјалног осигурања и јавним службама. У члану 4. истог закона прописано је да су ништаве одредбе општег или појединачног акта којима се повећавају основице, коефицијенти и други елементи, односно уводе нови елементи на основу којих се повећава износ плате и других сталних примања код субјеката из члана 2. овог закона, донет за време примене овог закона.

Тужена је корисник буџетских средстава, па се на њега, осим наведеног закона, примењује и Закон о буџету и Закон о буџетском систему, па обавезе које преузима морају одговарати апропријацији која му је одобрена за ту намену у одговарајућој буџетској години (члан 54. Закона о буџетском систему).

Под зарадом се сматрају примања из радног односа као што је, између осталог, и накнада за исхрану у току рада, а што произлази из одредбе члана 105. Закона о раду, а појам зараде у складу са Законом о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, подразумева зараду утврђену у складу са законом који уређује радне односе. Другачијим тумачењем појма зараде не би био испуњен циљ Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава (члан 1), јер би то значило селективну примену закона, имајући у виду и да коефицијент за обрачун плате изабраних, именованих и постављених лица и запослених у складу са Законом о платама у државним органима и јавним службама, садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада, на које се као и на запослене код туженог примењује Закон о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата, односно зараде и других сталних примања код корисника јавних средстава.

С обзиром да су правила из Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, Закона о буџету и Закона о буџетском систему императивне природе која се морају безусловно поштовати, без права да се у њима било шта мења, код буџетског финансирања плата код туженог није могуће применити корективно правило из члана 8. став 2. Закона о раду, јер је управо законом одређен начин утврђивања основице за плате.

Због тога су по схватању Врховног касационог суда одредбе Посебног колективног уговора, донете након ступања на снагу Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава ништаве и као такве не могу да производе правно дејство (ПКУ не може бити супротан закону на основу члана 103. ЗОО у вези члана 240. Закона о раду) због чега су нижестепене пресуде преиначене и тужбени захтев тужиоца одбијен, као неоснован.

На основу члана 416. став 1. ЗПП одлучено је као у ставу другом изреке.

Према коначном успеху туженог у спору, туженом применом чл. 153, 154. и 163. ЗПП припада право на накнаду одређених трошкова првостепеног, другостепеног и ревизијског поступка и то право на накнаду трошкова за састав одговора на тужбу у износу од 6.000,00 динара, за састав два образложена поднеска у износу од 12.000,00 динара, за заступање туженог од стране адвоката на четири одржана рочишта у износу од

по 7.500,00 динара, укупно 30.000,00 динара, за таксу на одговор на тужбу износ од 1.732,14 динара, за састав жалбе износ од 12.000,00 динара и таксе на жалбу и на одлуку по жалби у износ од по 3.464,27 динара, за састав ревизије износ од 18.000,00 динара, за таксу на ревизију износ од 6.928,55 динара и таксе на ревизијску одлуку износ од 10.392,55 динара, што све укупно износи 103.981,78 динара, све одмерено према важећој АТ и ТТ, у због чега је применом члана 165. став 2. ЗПП одлучено као у ставу трећем изреке.

**Председник већа – судија
Бранка Дражић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић